

Máster en relaciones Internacionales, Seguridad y Desarrollo

**Títol: UNA VISIÓ CONSTRUCTIVISTA SOBRE
L'EVOLUCIÓ I ACCEPTACIÓ DEL MATRIMONI
IGUALITARI A LA UNIÓ EUROPEA: EL CAS ITALIÀ**

Autor: Gerard Paituví Sánchez

Tutor: Francesc Serra Massansalvador

Treballs de màster i postgrau. Màster en Relacions Internacionals,
Seguretat i Desenvolupament (MURISD). Curs 2018/19

Universitat Autònoma de Barcelona

Treballs de màster i postgrau. Màster en Relacions Internacionals, Seguretat i desenvolupament (MURISD). Curs 2018/19

Aquesta obra està sota una llicència de Creative Commons Reconocimiento – Compartir igual

Coordinador de la col·lecció: Dr. Rafael Grasa Hernández, Rafael.Grasa@uab.cat.

Aquesta col·lecció recull una selecció de treballs duts a terme pels estudiants del Màster Universitari en Relacions Internacionals, Seguretat i Desenvolupament. Els treballs es publiquen en les tres llengües del màster, català, castellà i anglès

Esta colección recoge una selección de trabajos realizados por estudiantes del Máster Universitario en Relaciones Internacionales, Seguridad y Desarrollo. Los trabajos se publican en las tres lenguas del máster, catalán, castellano y inglés

This collection includes a selection of research by students of Master's Degree in International Relations, Security and Development. These researches are published in the three languages of the master's degree, catalan, spanish and english

RESUM:

Al present treball s'analitza l'evolució i acceptació del matrimoni igualitari a la Unió Europea, centrant-se en el cas italià, que actualment no té aprovat el matrimoni igualitari, només la unió civil de parelles homosexuals. L'anàlisi es fa basant-se en el constructivisme i en els principis de cascada normativa per veure si el matrimoni igualitari realment està creant una cascada normativa. Finalment, basant-se en aquest anàlisi s'extreuen unes conclusions a mode de recomanació o *policy paper*.

PARAULES CLAU:

Matrimoni igualitari, cascada normativa, constructivisme, unió europea, drets lgbt

**MÀSTER UNIVERSITARI EN RELACIONS INTERNACIONALS,
SEGURETAT I DESENVOLUPAMENT**

**UNA VISIÓ CONSTRUCTIVISTA SOBRE L'EVOLUCIÓ I
ACCEPTACIÓ DEL MATRIMONI IGUALITARI A LA UNIÓ
EUROPEA: EL CAS ITALIÀ**

GERARD PAITUVÍ SÁNCHEZ

Tutor:

FRANCESC SERRA MASSANSALVADOR

Juliol, 2019

Declaro, amb firma al peu, que el present treball és original i que no conté plagis o usos indeguts d'altres fonts i accepto les conseqüències que podria tenir contravenir el present compromís

1	INTRODUCCIÓ.....	5
2	MARC TEÒRIC.....	6
2.1	CONSTRUCTIVISME.....	6
2.1.1	<i>Cascada normativa.....</i>	8
3	ANÀLISI	9
3.1	ACTORS NACIONALS O INTERNACIONALS AMB PRESENCIA A ITÀLIA.....	9
3.1.1	<i>Partits polítics</i>	9
3.1.1.1	Lega Nord.....	10
3.1.1.2	Movimento 5 Stelle.....	10
3.1.1.3	Forza Italia	10
3.1.1.4	Fratelli d'Italia	11
3.1.1.5	Partito Democratico.....	11
3.1.1.6	Più Europa.....	11
3.1.1.7	Potere al popolo	12
3.1.2	<i>Religions.....</i>	12
3.1.2.1	Església catòlica.....	12
3.1.2.2	Església metodista i valdiana italiana	13
3.1.2.3	Església luterana evangèlica italiana.....	13
3.1.2.4	Testimonis de Jehovà.....	13
3.1.2.5	Islam.....	13
3.1.3	<i>Organitzacions a favor del matrimoni igualitari</i>	14
3.1.3.1	Arcigay	14
3.1.3.2	Gay Center	14
3.1.3.3	Associazione AGEDO	15
3.1.3.4	Associazione Radicale Certi Diritti	15
3.1.3.5	Circolo di cultura omosessuale Mario Mieli.....	15
3.1.3.6	Equality Italia.....	16
3.1.3.7	International Lesbian and Gay Association.....	16
3.1.3.8	Human Rights Campaign	17
3.1.3.9	Amnistia Internacional	17
3.1.3.10	Human Rights Watch	18
3.1.4	<i>Organitzacions en contra del matrimoni igualitari.....</i>	18
3.1.4.1	Associazione Nazionale Famiglie Numerose	18
3.1.4.2	Notizie Provita.....	18
3.1.4.3	Generazione Famiglia	19
3.1.4.4	Comitato difendiamo i nostri figli.....	19
3.1.4.5	CitizenGO.....	19
3.1.4.6	United Families International	20
3.1.4.7	International Organization for the Family.....	20
3.2	SITUACIÓ A ALTRES PAÏSOS	20
3.2.1	<i>Països Baixos.....</i>	21
3.2.2	<i>Bèlgica</i>	21
3.2.3	<i>Espanya.....</i>	22
3.2.4	<i>Portugal.....</i>	22
3.2.5	<i>França.....</i>	23
3.2.6	<i>Luxemburg.....</i>	23
3.2.7	<i>Irlanda.....</i>	23
3.2.8	<i>Malta.....</i>	24
3.2.9	<i>Alemanya.....</i>	24
3.2.10	<i>Àustria</i>	24
4	SITUACIÓ A ITÀLIA	25
5	CONCLUSIONS.....	28
6	BIBLIOGRAFIA.....	30
7	ANNEXOS	37
7.1	ACTORS AMB PODER DE DECISIÓ A ITÀLIA O ACTORS QUE PARLEN SOBRE EL MATRIMONI IGUALITARI A ITÀLIA	37
7.2	LLISTAT DE PAÏSOS QUE HAN APROVAT EL MATRIMONI IGUALITARI.	41

1 Introducció

Aquest treball té els objectius d'investigar si el matrimoni igualitari¹ està creant una cascada normativa internacional, i investigar si Itàlia podria seguir la tendència d'altres països, entre ells els seus veïns de l'Europa occidental, d'aprovar el matrimoni igualitari. El treball intentarà respondre les preguntes d'investigació següents:

- És possible aprovar a Itàlia el matrimoni igualitari?
- En quina mesura actualment hi ha una cascada normativa respecte a l'aprovació del matrimoni igualitari?

La hipòtesi sobre la qual es treballa és que a Itàlia actualment l'Església catòlica continua tenint una gran presència social i política i que per tant, difícilment es podrà aprovar el matrimoni igualitari.

El treball té un enfocament social constructivista, amb una anàlisi qualitativa, amb presència d'elements quantitius.

La distribució del treball s'estructura en tres grans parts. La primera és el marc teòric on s'intenta definir el constructivisme social i el fenomen de cascada normativa per tal de posar el lector en context sobre l'enfocament en què es treballa.

La segona part és l'anàlisi dels diversos actors de la societat italiana o internacionals que tenen poder de decisió o que poden fer influència o pressió sobre els actors que en tenen. S'analitza la visió que presenten sobre el matrimoni igualitari per tal de saber quin context social hi ha a Itàlia actualment. Seguidament, es fa una anàlisi d'alguns dels altres països que han aprovat el matrimoni igualitari. S'hi descriu el procés que van utilitzar per aprovar-lo i l'evolució que presenta el suport cap al matrimoni igualitari al llarg dels anys. Aquesta informació s'extreu d'estudis demoscòpics d'institucions com el Pew Research Center o la pròpia Unió Europea, amb l'eurobaròmetre.

Finalment, la tercera part analitza la situació a Itàlia a través d'estudis demoscòpics, i basant-se en l'anàlisi que s'ha realitzat a la part anterior, s'extreuen unes conclusions on es fan unes recomanacions, dirigides especialment cap al govern italià, tot i que són aplicables a qualsevol partit polític o organització de la societat civil interessada en intentar aprovar el matrimoni igualitari a Itàlia.

¹ Lingüísticament parlant s'utilitzarà indistintament 'matrimoni igualitari' o 'matrimoni homosexual', entès com la unió per matrimoni entre dues persones del mateix sexe majors d'edat.

2 Marc teòric

2.1 Constructivisme

El constructivisme social o socialconstructivisme és una aproximació teòrica que “*s’ocupa de la consciència humana i del seu paper a la vida internacional*” (Ruggie, 1998:256). Definir el constructivisme social és complicat ja que és una aproximació amb moltes variants, molt diferent de les aproximacions ‘clàssiques’ i molt complexa. No obstant això, diversos autors han definit el constructivisme de maneres diferents, i d’entre totes aquestes definicions ens podem fer una idea força clara de les idees principals d’aquest.

Segons Richard Price i Christian Reus-Smit (1998), el constructivisme gira al voltant de tres premisses que relacionen la vida social i l’impacte que això té en la política internacional. La primera d’aquestes diu que les estructures normatives o ideacionals són igual d’importants que les estructures materials; la segona diu que els interessos i les accions vénen donats per les identitats, i quan s’entén això, es poden explicar gran quantitat de fenòmens internacionals; i la tercera diu que els agents i les estructures estan constituïts mútuament.

Alexander Wendt és un dels màxims exponents del constructivisme social i el seu article *Anarchy is What States Make of It: The Social Construction of Power Politics* (1992) és un referent del constructivisme citat a la majoria d’assajos constructivistes. Wendt, en el seu llibre *Social Theory of International Politics* (1999:1) presenta dos principis bàsics del constructivisme: “1) *que les estructures de l’associació humana estan determinades principalment per idees compartides més que per forces materials; i 2) que les identitats i interessos dels actors internacionals estan construïts per aquelles idees compartides en lloc de venir donats de manera natural. El primer representa un enfocament idealista sobre la vida social, oposat a la visió materialista basada en la biologia, la tecnologia i l’ambient, mentre que el segon és un enfocament holista o estructuralista en posar èmfasi en els poders emergents de les estructures socials, de manera oposada a la visió individualista que suposa que les estructures socials són reduïbles als individus.*” Aquesta visió de Wendt posa l’èmfasi en l’efecte constitutiu de les estructures socials.

En canvi, Audie Klotz i Cecilia Lynch (2007) es centren en la centralitat de l’agència en la vida social. Per elles, el context social, temporal i espacial influencia l’acció, la qual al seu torn és la base de les continuïtats estructurals i els processos de canvi. D’aquesta manera tornem a la idea de Price i Reus-Smit que l’agent i l’estructura estan constituïts

mútuament. El racionalisme veu l'agència de manera molt individualista, i en canvi el constructivisme creu que l'agència ve marcada per les identitats i els interessos. Aquests elements no vénen donats per si sols, sinó que estan construïts socialment.

Per la seva banda, Jeffrey Checkel (1998:325-326) reflexiona sobre el constructivisme i sobre el que ja han dit els autors anteriors i diu que el constructivisme és *“un enfocament sobre la investigació social basat en dos supòsits: (1) que l'ambient en el qual els agents/estats actuen és tant social com material; i (2) que aquest marc pot proporcionar als agents/estats enteniments sobre els seus interessos, pot ‘constituir-los’*. Dit d'una altra manera, *aquests acadèmics qüestionen el materialisme i l'individualisme metodològic sobre el qual s'ha construït gran part de la disciplina de les RRII contemporànies”*.

Tal com diu Barbé (2007), el constructivisme apareix a les relacions internacionals cap als anys vuitanta, tot i que la seva consolidació no arriba fins als anys noranta, quan autors com Wendt publiquen sobre aquest corrent. Els constructivistes creuen que no existeix una realitat social objectiva, i que per tant el sistema internacional no és res més que un sistema de normes i idees que han sigut acordades en un moment i un lloc determinat a nivell social. Per tant, el centre de l'anàlisi per als constructivistes són les idees i normes, i com aquestes afecten el comportament dels actors polítics, en tant que aquestes idees són generadores d'estructura.

El constructivisme para molta atenció a la construcció de les identitats. Diu que les preferències són el resultat de l'entorn social (normes comunes), i que no vénen donades per una racionalitat cost-benefici individual. Per tant, el fet que els actors segueixin les normes socials és degut al fet que les han interioritzades a través de la socialització i no per un càlcul utilitari.

El constructivisme també es fixa en les institucions i els règims internacionals, i diu que les institucions internacionals conformen les identitats dels estats, i per tant, els seus interessos i comportaments. Aquestes normes internacionals indiquen als estats quins són els comportaments adequats i gestionen la manera que tenen els estats de relacionar-se entre ells, per tant fan possible l'existència de l'ordre internacional. Per tant, aquesta aproximació teòrica observa la dimensió ideacional, al contrari que les aproximacions dominants racionalistes i positivistes d'aquella època.

El constructivisme creu que els significats intersubjectius no són únicament la suma de creences dels individus a l'hora d'interpretar el món, sinó que són un coneixement

col·lectiu que ja està incorporat a la societat. Aquests significats intersubjectius vénen donats per la comunicació social i pel llenguatge.

2.1.1 Cascada normativa

Tal com expliquen Finnemore i Sikkink (1998:891), “*una norma és un estàndard de comportament apropiat per a actors amb una identitat determinada*”, en el nostre cas, estats. Aquestes normes poden ser nacionals o internacionals. Tot i això, les dues van força lligades, ja que, per exemple, moltes normes internacionals comencen com a normes nacionals que més tard s’internacionalitzen.

El cicle de vida d’una norma i la seva influència consta de tres fases. La primera fase és l’emergència de la norma, la segona fase és una acceptació generalitzada de la norma, la qual cosa crea una cascada normativa, i finalment la tercera fase implica la internalització. La primera fase és possible gràcies a emprenedors, que fan que la norma emergeixi i pressionen els estats internament perquè accepti la nova norma. Aquests emprenedors solen ser ONG de Drets Humans o organitzacions de la societat civil que pressionen un estat. Tal com diu Kaldor (2005:21): “*la Sociedad civil se refiere a la ciudadanía activa, a la organización que crece fuera de los círculos políticos formales, así como el espacio ampliado en el que los ciudadanos individuales pueden influir en las condiciones en que viven, tanto directamente, mediante la autoorganización, como ejerciendo presión política.*”

La segona fase es caracteritza per una imitació cap als països que han adoptat la norma com a manera de socialització entre estats. Quan els emprenedors han convençut a un nombre suficient d’estats perquè adoptin la norma, es diu que s’ha arribat a un punt d’inflexió a partir del qual es produeix la cascada normativa. En el moment que es produeix la cascada normativa, són diversos els motius que empenyen un país a unir-s’hi, però els més comuns són el desig de tenir legitimació internacional, la pressió per acceptar allò que s’està convertint en la norma predominant i la por a quedar-se aïllats davant la resta d’estats si un no accepta la norma. Això fa que hi hagi un efecte contagi de la norma, sobretot a nivell regional. En aquest punt, la pressió interna ja no és un requisit per aprovar la nova norma, i alguns estats l’adopten sense que hi hagi cap tipus de pressió interna.

Per tal que es produeixi el punt d’inflexió i la cascada normativa comenci, hi ha d’haver un nombre important d’estats que ja hagin adoptat la norma. No obstant això, no es tracta tant del nombre d’estats que han aprovat la norma, sinó de quins són aquests estats. No

tots els estats tenen el mateix pes normatiu dins el sistema internacional. No tenen la mateixa influència Estats Units que Sri Lanka, i això evidentment és un factor molt important que farà que altres estats adoptin la nova norma. Ja cap al final de la cascada normativa, les normes entren en la tercera fase, la internalització, on aquestes ja es donen per garantides i ja no són matèria de debat. Això fa que la norma pràcticament s'adopti de manera automàtica als estats restants que comparteixen una sèrie de valors socials i culturals similars.

3 Anàlisi

3.1 Actors nacionals o internacionals amb presència a Itàlia

A Itàlia hi ha una gran quantitat d'actors amb poder de decisió directe sobre els assumptes estatals o actors amb una influència suficient sobre aquests. En les següents pàgines es fa una recopilació dels actors que hi ha a Itàlia o a nivell internacional amb més o menys poder de decisió o d'influència sobre la legislació italiana.

3.1.1 *Partits polítics*

Els resultats de les eleccions generals de 2018 van ser els següents:

- La coalició de centre dreta va obtenir un total de 265 escons sobre 630. Aquesta coalició estava formada per la *Lega Nord* (125), *Forza Italia* (104), *Fratelli d'Italia* (32) i *Noi con l'Italia* (4).
- La coalició de centre esquerra va obtenir un total de 122 escons. Aquesta coalició estava formada pel *Partito Democratico* (112), *Più Europa* (3), *Italia Europa Insieme* (1), *Civica Popolare* (2) i *Partito Popolare Sudtirolese-Partito Autonomista Trentino Tirolese* (4).
- El *Movimento 5 Stelle* va obtenir 227 escons.
- *Liberi e Uguali* va obtenir 14 escons.

Des de les eleccions de 2018, el govern italià està format per una coalició entre la *Lega Nord* i el *Movimento 5 Stelle*. El primer ministre és Giuseppe Conte i el president de la República és Sergio Mattarella, que forma part del *Partito Democratico*.

3.1.1.1 Lega Nord

És un partit d'extrema dreta a favor de la família tradicional i en contra del matrimoni igualitari. Al seu programa electoral especifica el següent sobre la família: *La famiglia è la società naturale fondata sull'unione tra uomo e donna , come recepito dalla Costituzione Italiana.*²

Aquesta descripció de la família té una influència clara de l'Església catòlica i del poder que aquesta segueix tenint sobre la societat i especialment sobre els partits polítics, tan de dretes com d'esquerres.

3.1.1.2 Movimento 5 Stelle

És un partit que no s'ha definit gaire ideològicament, agafant tant a votants de la dreta com de l'esquerra. En alguns discursos va mostrar opinions favorables a l'avançament dels drets de la comunitat LGBTI, inclosa l'adopció del fill de la parella, però no van parlar sobre l'adopció d'un nen que no sigui fill biològic de cap dels dos. No obstant això, al seu programa no hi ha rastre de cap punt que afavoreixi a la comunitat LGBTI ni vetlli pels seus drets, per tant en cas que s'introduís una proposta de llei de matrimoni igualitari no se sap què farien. Tot i així, van retirar el suport a la llei d'unió civil que es va aprovar el 2016. A més, al formar govern amb la *Lega Nord*, un partit d'extrema dreta, es va fer bastant evident la seva posició contrària cap al matrimoni igualitari.

3.1.1.3 Forza Italia

Es tracta d'un partit de dretes que està en contra del matrimoni igualitari. Tot i que al programa electoral no hi ha punts a favor ni en contra del matrimoni igualitari, en un comunitat oficial a la seva pàgina de Facebook³ van dir clarament que no es mostraven favorables al matrimoni igualitari, ja que consideren que la unió civil és suficient i que no és moral cristianament equiparar les unions entre dues persones del mateix sexe amb una parella heterosexual.

Aquest partit, igual que la majoria de partits de dretes italians, no amaga el seu suport a l'Església catòlica italiana, i això fa que els punts de vista de l'Església afectin directament la visió que té aquest partit.

² Recuperat de <https://www.leganord.org/programma-politiche>

³ Recuperat de <https://www.facebook.com/ForzaItaliaUfficiale/photos/no-ai-matrimoni-gay-la-posizione-ufficiale-di-forza-italiadurante-la-riunione-de/630560783752819/>

3.1.1.4 Fratelli d'Italia

Es tracta d'un partit d'ultradreta que està en contra del matrimoni igualitari, i de fet l'any 2016 ja va oposar-se a la llei de les unions civils. El seu programa electoral està dividit en 15 grans punts i el primer parla sobre la família i la natalitat. Allà mencionen el següent: *Difesa della famiglia naturale*⁴, entenent família natural com la unió entre un home i una dona. Aquest partit, com els anteriors, té una clara vinculació amb l'Església i comparteix la seva visió sobre el que és la “família natural”. Aquesta influència de l'Església és clara en més aspectes del seu programa electoral, però resulta especialment evident en temes relacionats amb la família i el matrimoni.

3.1.1.5 Partito Democratico

Es tracta d'un partit de centre esquerra, el qual va ser el principal promotor i el partit que va aconseguir que l'any 2016 s'aprovés la llei sobre unions civils. Tot i no tenir inclòs el matrimoni igualitari dins el seu programa electoral, és probable que en cas d'haver-hi una proposta de llei no s'hi oposessin.

Aquest partit també està força influït per l'Església, tot i que de manera més moderada que els partits de dretes anteriors, i això fa que en part separi els assumptes socials de l'Estat amb la visió religiosa i moral que presenta el catolicisme.

3.1.1.6 Più Europa

Es tracta d'un partit d'esquerra que aposta pel matrimoni homosexual, equiparant-lo amb el matrimoni heterosexual. Això queda reflectit al seu programa electoral on diuen el següent: *È altrettanto importante che il parlamento discuta una riforma del diritto di famiglia nella prospettiva di superare le discriminazioni in materia di matrimonio, unione civile, adozione, riconoscimento automatico dei figli alla nascita e opportunità dei figli di genitori separati.*⁵

⁴ Recuperat de <https://www.flipsnack.com/fratelliditalia/programma-in-sintesi.html>

⁵ Recuperat de <https://piueuropa.eu/programma/>

3.1.1.7 Potere al popolo

Es tracta d'un partit d'esquerra que tot i no tenir representació a la Cambra dels Diputats, és el partit més compromès amb els drets del col·lectiu LGBTI. Està completament a favor del matrimoni igualitari i ho plasmen al seu programa de la següent manera, defensant: *i diritti e le aspirazioni di gay, lesbiche e trans, sia come individui che nella loro vita di coppia, con l'introduzione del matrimonio egualitario.*⁶

3.1.2 Religions

Segons dades de la CIA, el 80% de la població italiana és cristiana. Dins d'aquest 80%, la gran majoria de població és catòlica, tot i que també hi ha presència de confessions més petites com els testimonis de Jehovà i protestants. Aproximadament entre 800.000 i 1 milió d'italians són musulmans, i el 20% de la població es declara atea o agnòstica. Per tant, la religió predominant és la catòlica, cosa que marca molt la societat i la seva manera de fer les coses.

3.1.2.1 Església catòlica

Tot i que l'Església catòlica italiana mai no hagi fet cap comunicat general oficial oposant-se al matrimoni igualitari, sí que ho han fet personatges eclesiàstics tant a nivell individual com col·lectiu, en conferències o simposis. Això en part ve donat pel fet que l'Església catòlica, en ser un organisme de tal magnitud, rarament fa comunicats a nivell general, simplement es fan comunicats o s'expressen opinions a través dels mencionats simposis, on personatges de les altes esferes eclesiàstiques exposen la seva opinió, que es dona com a vàlida per a tota la comunitat eclesiàstica.

L'Església sempre ha sigut un actor que ha vist amb mals ulls a la comunitat LGBTI i mai no ha donat suport al reconeixement d'alguns drets com la unió civil.

L'any 2004, quan era Papa de Roma Joan Pau II, l'Església va publicar el *Compendi de la Doctrina Social de l'Església*, el qual resumeix el pensament catòlic sobre temes socials basat en arguments donats pel mateix Papa o per bisbes de tot el món. La publicació presenta un capítol sencer dedicat al matrimoni, el qual defineix com l'aliança entre un home i una dona en l'amor. També parla sobre el valor del matrimoni i diu que

⁶ Recuperat de <https://poterealpopolo.org/potere-al-popolo/programma/>

cap poder pot abolir el dret natural al matrimoni ni modificar-ne les seves característiques. Per tant, diu que encara que la legislació d'alguns països modifiqui el matrimoni civil per incloure parelles homosexuals a aquest, per a l'Església mai no es podrà modificar la seva concepció de matrimoni, que és una unió monògama entre un home i una dona destinada a formar una família. Aquest compendi segueix la tradició de l'Església catòlica, amb un discurs unificat en contra del matrimoni igualitari o en contra de qualsevol forma d'unió que no sigui la que aquesta institució considera vàlida.

3.1.2.2 Església metodista i valdiana italiana

Aquesta Església, molt més minoritària que la catòlica, un cop aprovada la llei de les unions civils, la va reconèixer i de fet permet que les parelles homosexuals es casin als seus temples. No obstant això, no s'han pronunciat sobre equiparar els matrimonis homosexuals amb els heterossexuals.

3.1.2.3 Església luterana evangèlica italiana

Aquesta confessió, igual que la metodista, reconeix les unions civils i permet a les parelles homosexuals casar-se a les seves esglésies. Tot i això, mai no han parlat sobre matrimoni igualitari ni posen al mateix nivell les unions civils entre homosexuals que els matrimonis entre parelles heterossexuals.

3.1.2.4 Testimonis de Jehovà

Els Testimonis de Jehovà consideren que el matrimoni, tal i com s'indica a la Bíblia, és una unió de caràcter permanent entre un home i una dona. Per tant, consideren que els matrimonis homosexuals no tenen cabuda dins les seves creences. Tot i considerar que una persona homosexual pot creure en Déu si renuncia a les seves temptacions i impulsos sexuals, en cap cas accepten el matrimoni entre dues persones del mateix sexe, i s'hi oposen de manera clara.

3.1.2.5 Islam

L'Islam és la religió practicada per aproximadament 1 milió de persones a Itàlia. Basant-se en els seus escrits sagrats i la llei islàmica, el matrimoni només es regula entre parelles

del sexe oposat. La tradició sempre ha considerat l'islam com una religió molt tancada cap a temes LGBTI, i tot i que la comunitat musulmana italiana es veu influïda pels valors laics europeus de respecte i igualtat, aquesta segueix oposant-se a l'aprovació del matrimoni igualitari.

3.1.3 Organitzacions a favor del matrimoni igualitari

3.1.3.1 Arcigay

Arcigay és l'organització LGBTI més important d'Itàlia. Des de l'any 1985 lluita contra la discriminació de la comunitat LGBTI. Té 72 comitès locals repartits al llarg d'Itàlia, que ajuden amb la feina d'incidència política per promocionar i defensar els drets del col·lectiu LGBTI. Aquesta organització col·labora estretament amb altres ONG, tant a nivell nacional com internacional, amb les quals comparteix ideologia i valors, així com amb institucions locals i nacionals.

Un dels factors clau dins la lluita que duu a terme *Arcigay* és la cerca de la igualtat real de drets de la comunitat LGBTI. I per ells un dels punts més importants és la llei de matrimoni igualitari.

Aquesta organització va crear una campanya anomenada *Osservatorio Politico LGBTI* per a les eleccions europees de 2014. A través d'aquesta campanya van fer pressió cap al govern i altres esferes polítiques per tal que introduïssin qüestions LGBTI als seus programes polítics. Aquesta eina es dedicava a analitzar la posició de cada partit polític respecte temes LGBTI per tal de donar a conèixer al votant quina era la posició de cada partit respecte aquest tema. A més, feia pressió als partits polítics per tal que introduïssin temes com el matrimoni igualitari al seu programa electoral.

3.1.3.2 Gay Center

El *Gay Center* és el centre per a persones LGBTI de referència a Roma. És un espai de trobada per a persones LGBTI, on s'ofereixen serveis i ajuda a qui ho necessiti. És un lloc de reunió per a associacions més minoritàries que no disposen de recursos per tenir una seu pròpia. No obstant això, també hi tenen presència grans organitzacions LGBTI italianes com *Arcigay*. És un centre que comparteix completament la visió de les associacions amb les quals treballa, entre les quals hi ha l'adopció del matrimoni igualitari a Itàlia. D'aquesta manera, fan campanyes d'incidència per tal de donar a conèixer el

matrimoni igualitari, fent que la societat faci més pressió al govern per adoptar-lo. Això segueix la teoria de cascada normativa, on la primera fase passa perquè organitzacions de la societat civil facin pressió interna cap als governs per tal que s'adhereixi a la cascada.

3.1.3.3 *Associazione AGEDO*

És l'associació de pares, mares, familiars i amics d'homosexuals, bisexuals i transexuals d'Itàlia. L'organització fa tasques d'assistència social, formació i protecció dels drets civils. Dins del seu estatut recullen els objectius de l'associació. El quart objectiu és el següent: *lotta per le pari opportunità nei diritti, nei doveri, nelle libertà e nel rispetto come ogni altra persona*⁷. Diuen que busquen la igualtat de drets com qualsevol altra persona. Per tant, entre aquesta igualtat de drets s'inclou el dret a tenir un matrimoni igual de vàlid legalment que el matrimoni heterosexual.

3.1.3.4 *Associazione Radicale Certi Diritti*

Aquesta associació forma part del partit radical italià i està compromesa amb la lluita per la igualtat de drets de la comunitat LGBTI i de la llibertat de cada ciutadà d'expressar la seva orientació sexual i identitat de gènere sense cap tipus de discriminació social, legal i política. Es fa ressò de la negació que fa la justícia italiana a l'accés a la institució del matrimoni per a persones del mateix sexe com una forma de discriminació cap a les persones LGBTI. Aquesta associació treballa per promoure i difondre propostes legislatives per la creació de noves lleis que assegurin la igualtat de drets de tota la població italiana. D'aquesta manera, s'alineja amb la posició de la Unió Europea, que fa pressió internacional a Itàlia perquè adopti el matrimoni igualitari tal i com han fet els altres països de la Unió Europea occidental.

3.1.3.5 *Circolo di cultura omosessuale Mario Mieli*

El *Circolo* es tracta d'una associació compromesa amb els drets de la comunitat LGBTI. Busca promoure i protegir els drets civils de la comunitat LGBTI i lluitar contra prejudicis e intoleràncies. Per tal de fer això, treballa conjuntament amb altres organitzacions e institucions públiques, lluitant per fer pressió per la igualtat de drets civils de la comunitat

⁷ Recuperat de <http://www.agedonazionale.org/chi-siamo/statuto/>

LGBTI. Aquesta col·laboració amb altres associacions es tradueix en més pressió interna cap a Itàlia per seguir l'exemple dels seus socis europeus cap a la igualtat matrimonial.

3.1.3.6 Equality Italia

Equality Italia és una organització nacional italiana d'àmbit europeu que busca fer incidència en els drets civils. Es tracta d'un *think tank* que intenta contribuir a tots els seus grups d'interès.

Pel que respecta al matrimoni igualitari, *Equality Italia* va fer el següent comunicat expressant la seva opinió favorable a aquest i donant tot el suport necessari per tal que es realitzi:

Infine, sul riconoscimento giuridico delle coppie omosessuali, è indubbia oggi una spinta anche in Italia da parte dei movimenti e associazioni LGBTI all'ottenimento della completa parità di diritti e doveri rispetto alle persone eterosessuali. La richiesta di accesso paritario al matrimonio civile da parte dei gay, si confronta con alcune recenti sentenze della Corte Costituzionale, che pur sollecitando il Parlamento sulla materia con una legge che riconosca le aspirazioni delle coppie gay, hanno ritenuto di richiamare l'esclusività dell'accesso al matrimonio per le coppie eterosessuali. Il tema di fondo rimane che a fronte di una battaglia civile e sociale lunga trent'anni, l'Italia è l'unico grande paese europeo a non essersi dotato di un istituto, che anche in forme differenti dal matrimonio, riconosca tutele giuridiche alle coppie gay. Equality Italia, ritiene giusta la rivendicazione del matrimonio civile per le persone dello stesso sesso, intende con la propria azione, aiutare un cammino sociale e politico arduo e complicato dalla rinuncia di molta parte della politica di assumersi le proprie responsabilità.⁸

3.1.3.7 International Lesbian and Gay Association

ILGA és una organització paraigua que engloba multitud d'associacions. Aquesta organització té diverses branques regionals, entre elles *ILGA Europe*, que treballa amb unes 600 associacions a 54 països europeus i asiàtics. L'organització mare va ser creada l'any 1978, i la seva filial europea l'any 1996. Ambdues busquen fer incidència política i social pels drets de la comunitat LGBTI i enfortir el moviment LGBTI a Europa.

⁸ Recuperat de <https://www.equalityitalia.it/orientamento-sessuale-e-identita-di-genere-area-tematica>

ILGA Europe demana una igualtat real en les diferents maneres de relació, ja sigui matrimoni o parella de fet. Per tant, es tracta d'una organització que fa pressió a Itàlia des de l'exterior per tal que segueixi la tendència que ja és normativa a l'Europa occidental i aprovi el matrimoni igualitari. Aquesta organització treballa conjuntament amb diferents organismes de la Unió Europea com la Comissió o el Consell Europeu per tal d'assegurar-se que la legislació que aprova la Unió es compleix. A més, fan d'enllaç entre ONG i governs europeus per tal que els governs puguin realitzar decisions informades respecte la comunitat LGBTI.

3.1.3.8 *Human Rights Campaign*

És l'organització de drets civils més gran dels Estats Units centrada en aconseguir la igualtat LGBTI, dins la qual s'inclou la igualtat en el matrimoni. Tot i ser estatunidenca i centrar la seva presència als Estats Units, també es fixa en la situació a altres països.

L'organització disposa d'una fundació amb diverses branques d'actuació. Una d'elles és *HRC Global*, la qual fa tasques d'incidència al govern d'Estats Units i organitzacions internacionals com les Nacions Unides o el Banc Mundial.

Aquesta organització també fa pressió internacional des de l'exterior cap a països com Itàlia per tal que aprovin lleis i adoptin mesures que millorin la vida de la comunitat LGBTI i garanteixin la seva igualtat.

3.1.3.9 *Amnistia Internacional*

Amnistia Internacional és una de les organitzacions de drets humans més importants del món, amb presència mundial. Lluita perquè totes les persones tinguin garantits els drets que queden recollits a la Declaració Universal de Drets Humans de les Nacions Unides. Un dels eixos amb els quals treballa és la lluita per la igualtat de drets de les persones LGBTI. Això passa des de demanar a països com Aràbia Saudita que deixen de penar amb la mort la homosexualitat, fins a exigir a països on les persones LGBTI ja tenen garantits alguns drets i llibertats la total igualtat amb les persones heterosexuales, i per tant, l'equiparació del matrimoni.

Amnistia Internacional té un gran poder sobre els governs de tot el món, i aplica pressió sobre aquests per aconseguir que aprovin mesures. L'organització ha aprovat diferents

informes sobre l'estat dels drets LGBTI al món i en ells recrimina a Itàlia que no tingui aprovat el matrimoni igualitari.

3.1.3.10 *Human Rights Watch*

HRW és una ONG centrada en Drets Humans amb presència a tot el món. Es centra principalment en la publicació d'informes i altres informacions per tal de fer incidència sobre temes concrets que afecten els drets humans. Intenten mantenir una alta presència mediàtica per tal de ser un actor rellevant que pressioni a governs e institucions com les Nacions Unides o la Unió Europea per tal que facin canvis i accions per promoure els Drets Humans. En el moment d'aprovació de la llei d'unions civils a Itàlia, *HRW* va fer un comunicat dient que era un primer pas cap a la igualtat de drets de les persones LGBTI al país, però que en cap cas era equivalent al matrimoni entre persones del mateix sexe. També es recomanava a Itàlia que seguís la tendència europea occidental dels seus veïns i aprovés el matrimoni igualitari, per tal de no ser un país aïllat en aquest aspecte i millorar la seva socialització amb els països de l'entorn.

3.1.4 *Organitzacions en contra del matrimoni igualitari*

3.1.4.1 *Associazione Nazionale Famiglie Numerose*

És l'associació més gran d'Itàlia per famílies nombroses, de quatre o més fills. Posen la família al centre de la societat com a institució principal. Es mostren contraris al divorci i consideren que les relacions només poden ser entre un home i una dona, mai entre dues persones del mateix sexe. Per tant, no conceben ni el matrimoni igualitari ni la unió civil entre dues persones del mateix sexe.

Aquesta associació té vincles directes amb l'Església catòlica i de fet és un altaveu dels missatges que l'Església predica i un clar exemple del poder que a Itàlia segueix tenint l'Església, que es vincula directament amb organitzacions de la societat civil.

3.1.4.2 *Notizie Provita*

Provita és una associació en defensa dels nens, en contra de l'avortament i que defensa el matrimoni entre un home i una dona com a única unitat vàlida. Per tal de fer incidència, disposen d'una revista on publiquen articles, fan conferències i manifestacions per tenir

presència als mitjans i prenen accions legals contra les iniciatives que van en contra dels seus valors.

Igual que l'associació anterior, els seus missatges són missatges extrets de la visió catòlica de la família i el matrimoni.

3.1.4.3 *Generazione Famiglia*

Es tracta d'una associació semblant a l'anterior, compromesa a defensar la família, entesa per ells com el matrimoni entre un home i una dona i que consideren que es veu amenaçada per les parelles homosexuals, per les unions civils i per les identitats de gènere. Diuen que les unions civils ja suposen un matrimoni homosexual, el qual en cap cas és equiparable a la "família natural".

3.1.4.4 *Comitato difendiamo i nostri figli*

El *Comitato* és una organització centrada en la protecció dels infants. Entre els seus valors hi ha la oposició a l'avortament i a la eutanàsia. Promouen que els nens han de tenir un pare i una mare i que l'única unió vàlida com a matrimoni és la formada entre un home i una dona. Per tant, per ells, tant el matrimoni igualitari com la ja existent unió civil no són vàlides ni morals.

3.1.4.5 *CitizenGO*

CitizenGO és una organització espanyola cristiana que intenta promoure les llibertats i els drets de les persones basant-se en la moral cristiana. Per tant, com les organitzacions anteriors, està en contra de l'avortament, de l'eutanàsia i del matrimoni i família entre dues persones del mateix sexe. Defensen la vida i el respecte cap a les persones. Consideren que la família és el nucli central de la societat, i que aquesta només ve donada amb el matrimoni entre un home i una dona.

Aquesta organització es declara obertament cristiana i per tant, comparteix la visió del catolicisme en tots els aspectes socials.

3.1.4.6 *United Families International*

UFI és una organització de caire cristià que va néixer l'any 1978 als Estats Units per defensar les famílies en contra de l'homosexualitat i el feminisme. Un dels seus objectius principals era lluitar en contra de l'Equal Rights Amendment, el qual pretén modificar la Constitució dels Estats Units per garantir igualtat de gènere legal. L'any 1998 va obtenir l'estatus consultiu a les NNUU, la qual cosa va catapultar la seva presència a nivell internacional, i fan tasques d'incidència a diversos països.

3.1.4.7 *International Organization for the Family*

Es tracta d'una organització de famílies americana amb presència a diversos països del món. És una organització que intenta fer pressió sobre líders nacionals, religiosos i internacionals per tal de posar la família al capdavant de les seves polítiques. Disposen d'una publicació acadèmica amb el propòsit de fer de guia per a líders mundials per protegir la família natural (que segons ells és la formada per un matrimoni entre un home i una dona). Un cop l'any celebren el Congrés Mundial de Famílies, on es fan conferències de polítics, acadèmics, religiosos i líders del tercer sector sobre la família i el matrimoni heterosexuales.

Aquesta organització, igual que la majoria d'organitzacions d'aquest apartat, fan pressió perquè Itàlia es basi pels principis morals i la visió del catolicisme, sense tenir en compte el laïcisme de l'Estat italià ni el compromís del país a buscar la igualtat de tots els seus ciutadans.

3.2 Situació a altres països

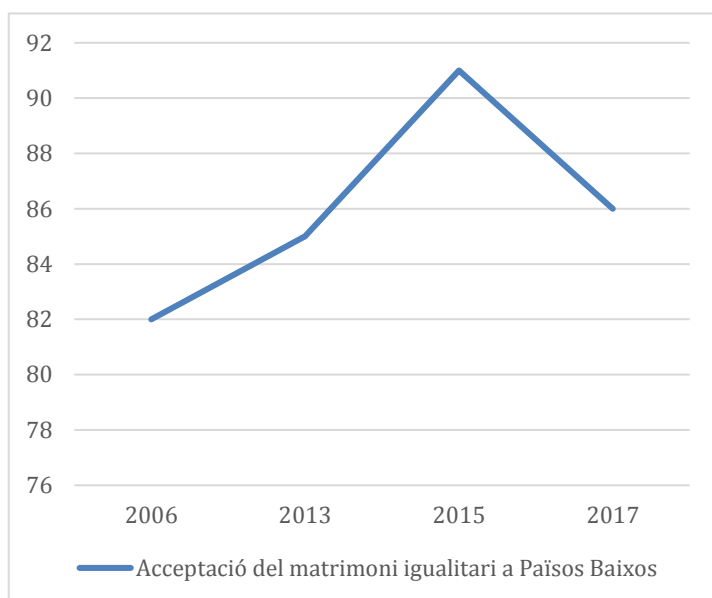
En aquesta secció s'analitza la situació a alguns dels altres països de la Unió Europea que ja tinguin aprovat el matrimoni igualitari. S'exposa l'any que el van aprovar, la manera per la qual el van aprovar i diferents estudis demoscòpics que mostrin l'evolució de l'acceptació de la població envers aquest. Es mostren en ordre cronològic a mesura que van anar aprovant el matrimoni igualitari. Els resultats dels estudis demoscòpics de cada país varien percentualment d'un any per l'altre perquè s'han agafat estudis demoscòpics de diferents fonts, com diferents eurobaròmetres, estudis del Pew Research Center o d'instituts d'estadística privats. Això fa que a vegades d'un any per l'altre pugin o baixin bastants punts, tot i mantenir-se en una dinàmica estable d'ascens o descens al llarg de

tot el gràfic. Els països que s'analitzen no conformen la llista completa de països amb el matrimoni igualitari aprovat⁹, però han sigut seleccionats basant-se en la proximitat tan geogràfica com cultural que tenen amb Itàlia.

3.2.1 Països Baixos

Països Baixos va ser el primer país del món a aprovar el matrimoni igualitari l'1 d'abril de 2001. Els matrimonis igualitaris són legals als Països Baixos gràcies a una llei que va modificar l'article 1:30 del Codi Civil per donar cabuda a les parelles del mateix sexe.

Els estudis demoscòpics ens mostren que als Països Baixos les xifres d'acceptació són molt altes, començant el 2006 amb un 82% i arribant a 2017 amb un 86% d'acceptació, tot i que l'eurobaròmetre de 2015 mostrava una acceptació del 91%, tal com es mostra al gràfic 1.

Aquest país, al ser el pioner en l'aprovació del matrimoni igualitari, tant en la Unió Europea com al món, ha sigut el referent que han seguit els països que l'han aprovat posteriorment, donant inici a la cascada normativa que s'ha produït a la Unió Europea occidental en les darreres dues dècades.

Gràfic 1

3.2.2 Bèlgica

Bèlgica va aprovar el matrimoni igualitari l'1 de juny de 2003. Primer la proposta de llei es va aprovar al Senat, posteriorment a la Cambra de Representants i finalment va rebre el consentiment reial per part del rei Albert II.

Les primeres dades que es tenen de Bèlgica són de l'eurobaròmetre de 2006, on es mostrava un 62% de suport al matrimoni igualitari, arribant fins al 82% que el Pew

⁹ Consultar llista completa a l'Annex.

¹⁰ Actualització: al tancament del treball també havien aprovat el matrimoni igualitari Taiwan i l'Equador

Research Center va registrar l'any 2017. Durant els anys ha mantingut un ascens estable que no mostra senyals d'un possible descens al futur.

3.2.3 *Espanya*

Espanya va aprovar el matrimoni igualitari el 3 de juliol de 2005. El partit socialista va introduir una proposta de llei que modificava el codi civil, per tal d'incloure el matrimoni igualitari. La llei va ser aprovada a la Cambra de Diputats, però un cop al Senat, aquest la va vetar i la va fer tornar a la Cambra dels Diputats, la qual va ser finalment sancionada pel rei.

Les primeres dades de les quals disposem a Espanya són de 2004 i mostren una acceptació del 66%, força alta per un país tradicionalment amb alta presència catòlica. El punt àlgid d'acceptació va ser el 2015 amb un 84%, segons l'eurobaròmetre d'aquell any. En canvi, l'any 2017, el Pew Research Center va qualificar l'acceptació al matrimoni igualitari amb un 77%.

Aquest país, molt semblant a Itàlia culturalment i religiosament, va aprovar el matrimoni igualitari sense massa entrebancs. Tot i presentar unes xifres de religiositat força similars a les italianes, presentava ja des de fa anys unes xifres d'acceptació bastant altes per ser un país del sud d'Europa, una regió que tradicionalment sempre ha estat més vinculada amb l'Església, al contrari dels països nòrdics, on la separació entre l'Església i l'Estat és molt més efectiva.

3.2.4 *Portugal*

Portugal va aprovar el matrimoni igualitari el 5 de juny de 2010. Primer la llei va ser introduïda pel govern del primer ministre a l'Assamblea de la República, la qual la va aprovar, posteriorment el Tribunal Constitucional la va declarar vàlida i finalment el president de la república la va ratificar.

Portugal mostrava una acceptació al matrimoni igualitari de només el 29% segons l'eurobaròmetre de 2006. En canvi, el 2017 mostrava una acceptació del 59%, un creixement força elevat; en poc més d'una dècada s'ha doblat l'acceptació.

3.2.5 França

França va aprovar el matrimoni igualitari el 18 de maig de 2013. La proposta de llei presentada pel govern va ser aprovada a l'Assamblea Nacional i posteriorment al Senat. Davant d'una petició presentada al Tribunal Constitucional en contra de la llei, aquesta va ser declarada constitucional.

França, amb una dècada ha augmentat en 25 punts el seu suport cap al matrimoni igualitari, passant del 48% de 2006 al 73% de 2017 amb un creixement que ha tingut alts i baixos al llarg dels anys.

França, juntament amb Alemanya, és el país de l'Europa occidental amb més poder d'influència sobre els seus veïns. Aquest poder d'influència ajuda a la cascada normativa a accelerar-se dins la regió, ja que els països europeus que no tenen aprovat el matrimoni igualitari en el moment que el país o països més influents de la regió ho fan, reben una pressió per part d'aquests per tal que segueixin el seu exemple. Això reforça la idea que els països socialitzen entre ells, i que intenten seguir l'exemple social i cultural que marca el país més influent de la regió.

3.2.6 Luxemburg

Luxemburg va aprovar el matrimoni igualitari l'1 de gener de 2015. La llei va ser aprovada a la Cambra dels Diputats i va ser promulgada per Enric I de Luxemburg.

Luxemburg, basant-se en els dos eurobaròmetres de l'any 2006 i 2015, presenta un creixement de més de 15 punts en una dècada, passant del 58% de suport al 75%.

3.2.7 Irlanda

Irlanda va aprovar el matrimoni igualitari el 16 de novembre de 2015. Va ser el primer país ha decidir-ho mitjançant un referèndum, el qual va mostrar un 62% de suport a la proposta de llei. Això va fer que el govern aprovés la llei, la qual modificava la Constitució per donar cabuda als matrimonis homosexuals.

Irlanda l'any 2006 mostrava un suport del 41%, mentre que a 2017 l'acceptació havia pujat fins al 66%. Enmig d'aquestes dues xifres destaca el 80% d'acceptació que presenta l'eurobaròmetre de 2015, precisament el mateix any que el govern va celebrar el referèndum sobre el matrimoni igualitari, el qual va obtenir uns resultats favorables del 62%.

3.2.8 *Malta*

Malta va aprovar el matrimoni igualitari l'1 de setembre de 2017. La proposta de llei va ser aprovada pel Parlament i firmada per la presidenta de Malta.

Malta és un dels casos més sorprenents. Amb només dues xifres, les dels eurobaròmetres de 2006 i 2015, amb només 9 anys de diferència, es passa d'un suport del 18% a un suport del 65%, un creixement de 47 punts que resulta sorprenent.

3.2.9 *Alemanya*

Alemanya va aprovar el matrimoni igualitari l'1 d'octubre de 2017. La llei va passar sense problemes pel Bundestag i pel Bundesrat i posteriorment va ser firmada pel President de la República.

Alemanya mostra unes xifres d'acceptació que evolucionen de manera molt semblant a la seva veïna França, passant d'un 52% el 2006 a un 75% el 2017, amb un creixement sostingut. Aquests dos països són els meus representatius de l'Europa occidental, i ambdós mostren un suport positiu que creix sense senyals que hagi de deixar de fer-ho. L'adhesió d'Alemanya a la cascada normativa que s'està produint a l'Europa Occidental aplica molta més pressió als països de la regió que no tenen aprovat el matrimoni homosexual.

3.2.10 *Àustria*

Àustria va aprovar el matrimoni igualitari l'1 de gener de 2019. Es van presentar diverses propostes de llei al Parlament per aprovar el matrimoni igualitari però cap va guanyar la votació. L'any 2017 el Tribunal Constitucional va declarar inconstitucional la llei que no permetia els matrimonis igualitaris i va declarar que l'1 de gener de 2019 es podrien començar a realitzar matrimonis homosexuals. Tot i que el Parlament podria haver-ho aprovat entre el 2017 i el 2019, aquest no va fer res per accelerar el procés.

Àustria presentava una acceptació del 49% l'any 2006. Aquesta xifra creix de manera sostinguda fins l'any 2017 que arriba a ser del 72%.

4 Situació a Itàlia

Actualment Itàlia està governada per una coalició del *Movimento 5 Stelle* i la *Lega Nord*. La *Lega Nord* és un partit de dretes clarament anti-LGBTI i a favor de la família tradicional heterosexual com a única opció vàlida. El *Movimento 5 Stelle*, en canvi, en un principi va parlar sobre drets civils de la comunitat LGBTI de manera molt ambigua. Era un partit que es movia entre l'esquerra i la dreta segons els seus interessos. Les seves intencions respecte el col·lectiu LGBTI es van començar a veure clares quan va presentar el programa electoral i no hi havia cap punt relatiu a l'avançament dels drets civils de la comunitat LGBTI. Després de les eleccions, però, va formar govern amb la *Lega Nord* de Salvini i va quedar força clar que el *Movimento* feia un gir cap a la dreta i s'abraçava amb un partit de caire molt conservador.

Per tant, el govern italià actual, rep una influència clara de l'Església catòlica i de la seva visió sobre diferents assumptes socials. Encara que Itàlia sigui un estat laic, molts partits polítics són catòlics o tenen valors catòlics, com és el cas del govern actual. Això fa que *de facto*, aquest govern basi les seves polítiques en la defensa de la família tradicional, i sigui contrari a qualsevol política que s'allunyi d'aquesta visió. Per tant, no faran cap pas per presentar lleis favorables a la comunitat LGBTI.

A més, la Cambra dels Diputats italiana a la legislació actual és majoritàriament conservadora. Dels 630 diputats que conformen la Cambra, només els 14 diputats de *Liberi e Uguali* i els 3 de *Più Europa* votarien segur favorablement a una possible llei de matrimoni igualitari, ja que els seus partits porten al programa electoral el matrimoni igualitari. El *Partito Democratico* no contempla al seu programa electoral el matrimoni igualitari, tot i que alguna vegada han parlat d'assegurar els drets civils de la comunitat LGBTI. Per tant, genera dubtes el que podrien votar davant una possible llei de matrimoni igualitari. No obstant això, els partits que votarien 'no' a la proposta de llei sumen un total de 272 escons, sense comptar els 220 escons dels quals disposa el *Movimento 5 Stelle*. Si es fa el supòsit que el *Movimento* s'afegiria al 'no', s'arriba a un total de 492 vots contraris a la proposta de llei, cosa que faria que la llei no prosperés.

No obstant això, els estudis demoscòpics consultats demostren un suport creixent cap al matrimoni igualitari a Itàlia, i els darrers anys ja mostren xifres d'acceptació de més del 50%. Com s'observa al gràfic 2, les primeres dades són de l'eurobaròmetre de 2006, any en el qual la població italiana donava al matrimoni igualitari un suport del 31%. Aquesta xifra ha anat pujant de manera continuada i l'any 2017 ja era del 59%, segons l'estudi fet pel Pew Research Center. Aquestes xifres són més baixes que les que presenten altres països de l'Europa occidental, a excepció de Portugal, que presenta unes xifres similars a Itàlia. No obstant això, tal com s'ha demostrat amb el cas de Portugal, són xifres que fan viable un ple suport social per a una possible modificació de la Constitució respecte a la definició de matrimoni.

Gràfic 2

A més, a Itàlia hi ha una presència forta d'organitzacions de la societat civil tant nacionals com internacionals que fan feines de conscienciació i incidència sobre els drets civils de la comunitat LGBTI. Tot i que algunes organitzacions, sobretot les d'àmbit nacional, estan més destinades a assistir a la població LGBTI en cas de

necessitat, també centren part de la seva feina a educar a la població sobre la igualtat de drets i la discriminació que pateix el col·lectiu LGBTI a Itàlia. Precisament en aquestes tasques d'incidència i educació és en el que es centren organitzacions internacionals com Amnistia Internacional. Aquestes organitzacions, tant les nacionals com les internacionals, són clau a l'hora de pressionar al govern per tal que s'adhereixi a una possible cascada normativa relativa al matrimoni igualitari. Un govern presenta lleis per fer canvis socials profunds quan ha rebut pressions de la societat civil nacional i internacional que li mostren que aquest canvi és possible i que s'està produint un canvi internacional respecte a aquest aspecte en concret. Aquesta pressió incentiva a un govern a voler integrar-se dins aquesta cascada normativa per tal de rebre més reconeixement internacional i mantenir més bones relacions amb els països que ja formen part d'aquesta

cascada. Per tant, l'adherència a una cascada normativa és una eina de socialització que fan servir els estats.

Per altra banda, també hi ha moltes organitzacions en contra del matrimoni igualitari, sobretot centrades en defensar la família tradicional. Aquestes organitzacions diuen que un nen ha de tenir un pare i una mare i que l'única unió que pot ser considerada matrimoni és aquella entre un home i una dona. Aquesta visió del matrimoni té una clara influència catòlica, i és que a Itàlia l'Església catòlica segueix tenint un poder d'influència molt fort tant en la societat com en la política. Els partits de dretes més conservadors es declaren catòlics i en cap moment amaguen la influència que l'Església té sobre la seva visió, que acaba afectant el seu programa electoral i les polítiques que intenten implementar.

No obstant això, altres religions més minoritàries i amb menys poder a la societat italiana que el catolicisme han mostrat el seu suport a les unions entre parelles del mateix sexe. Entre elles destaquen l'Església metodista i valdiana, i l'Església evangèlica luterana, que van donar el seu suport a les unions entre parelles del mateix sexe els anys 2010 i 2011, respectivament.

El fet que abans de 2016 Itàlia no tingués reconegut cap tipus d'unió civil per a les parelles homosexuals va fer que l'any 2015 el Tribunal Europeu de Drets Humans resolgués que Itàlia, en el fet de no tenir reconegut ni matrimoni ni unió civil per a persones del mateix sexe, estava violant Drets Humans internacionals, i instava al país a rectificar aquesta carença per tal de garantir els drets de les parelles del mateix sexe. Un any més tard, Itàlia va aprovar la unió civil. Aquesta unió, però, no presenta els mateixos drets que un matrimoni, ja que, per exemple, no permet a les parelles homosexuals adoptar; només permet a un dels membres de la parella adoptar el fill biològic de l'altre.

Aquesta falta de regulació pel que respecta al matrimoni igualitari ha fet que Itàlia es quedi sola respecte als seus veïns de l'Europa occidental, cosa que converteix el cas italià en un cas únic al món. Al llarg de les dues últimes dècades tots els països de l'Europa occidental han anat substituint les seves lleis sobre unions civils per lleis de matrimoni igualitari, deixant a Itàlia sola a la regió. Aquesta soledat podria ser un factor clau a l'hora de recomanar l'aprovació del matrimoni igualitari al país, ja que aquest està rebent pressió per part de les institucions europees per tal de garantir la igualtat de les parelles del mateix sexe, tal com ja han fet els seus països veïns.

5 Conclusions

En els darrers anys hi ha hagut un augment exponencial a la majoria de països occidentals envers l'acceptació del col·lectiu LGBTI i la lluita per aconseguir la igualtat i la defensa dels seus drets. Aquest fet es dona especialment a l'Europa occidental, considerada una regió on les persones LGBTI poden viure amb total llibertat e igualtat.

En canvi a Itàlia el col·lectiu LGBTI no té garantits els mateixos drets dels que gaudeixen els heterosexuales. Això en part s'explica per la forta presència de la religió al país, tot i que no és un fet determinant, ja que altres països amb nivells elevats de religiositat han aprovat el matrimoni igualitari, com és el cas d'Espanya. Per tant, i basant-nos en el principi de la separació entre església i Estat, no hi hauria d'haver cap problema per recomanar una possible llei de matrimoni igualitari a Itàlia. El problema radica en el fet que aquesta separació entre Església i Estat no es fa efectiva per part d'alguns partits polítics, entre ells els partits que actualment governen el país. L'Església segueix tenint una influència clara sobre el govern i això marca les polítiques que aquest implementa, basades en els valors morals que predica el catolicisme.

La pròpia Unió Europea juga un paper favorable en la direcció de l'aprovació del matrimoni igualitari. A través del Tribunal Europeu de Drets Humans exerceix pressió per fer que Itàlia arribi al nivell de drets LGBTI al qual han arribat els seus veïns europeus. Aquesta pressió per part tant de la Unió com d'altres països veïns pot fer que Itàlia consideri el matrimoni igualitari de manera favorable per tal de mantenir més bona relació amb els seus veïns. Al cap i a la fi, en un entorn social de països, intentes imitar el que fa la majoria per tal de no ser el país "marginat". I en aquest cas, Itàlia ja s'ha convertit en el país "marginat" mentre que els seus veïns europeus han avançat en la polítiques socials per garantir la igualtat de les persones LGBTI.

En aquest sentit, un dels objectius d'aquest treball era analitzar si s'havia produït una cascada normativa internacional per al matrimoni igualitari. Les conclusions a les quals s'arriben sobre aquest tema són que en comptes de parlar de cascada normativa internacional, s'ha de parlar de diverses cascades normatives regionals, o fins i tot d'una cascada normativa occidental. Potser seria més adequat parlar de cascada normativa cultural o social, enlloc de veure-ho com un fenomen polític, ja que a vegades la societat avança més ràpidament respecte alguns aspectes del que ho fa la política i la legislació del país. Els països occidentals, tot i tenir governs d'ideologies molt diferents, tenen uns

valors morals i culturals força semblants. I aquests valors compartits són els que fan possible que un país s'adhereixi a una cascada normativa, enlloc del govern que tinguin. Resulta evident que en alguns països parlar ara mateix sobre matrimoni igualitari és impensable, per diversos motius com poden ser la religiositat del país, el tipus de govern que tenen o la falta de drets humans. Per tant, i un cop analitzats els països on s'ha aprovat el matrimoni igualitari, es pot dir que és un fenomen marcadament occidental i que de moment només s'ha produït a països democràtics, amb una separació clara entre Església i Estat i on es garanteixen els Drets Humans i les llibertats de les persones.

Per tant, basant-se en això, Itàlia compleix tots els requisits per aprovar el matrimoni igualitari, ja que a més, actualment presenta una xifres d'acceptació per part de la població que superen el 50%. El principal problema per tal de recomanar una possible llei de matrimoni igualitari radica en la composició del govern actual. El govern format per la *Lega Nord* i el *Movimento 5 Stelle* és un govern conservador de dretes que està a favor de la família tradicional, entesa com la unió entre un home i una dona, i la defensen com a única opció vàlida per a formar una família.

Per tant, es considera que tot i que Itàlia compleix els requisits que presentaven els països que ja tenen aprovat el matrimoni igualitari en el moment d'aprovació, tant socials com culturals, ara mateix és un moment políticament complicat per intentar que una llei així prosperi, amb una Cambra dels Diputats amb una majoria contrària al matrimoni igualitari degut a la influència que els valors cristians tenen sobre la visió dels partits que conformen la Cambra.

D'altra banda, m'atreveria a dir que Itàlia socialment i culturalment no presenta cap problema per integrar-se a la cascada normativa que s'està produint a l'Europa occidental, però que l'esfera política italiana no es veu tan disposada a seguir l'exemple dels altres països, per no trencar de manera tan directa amb el que l'Església catòlica propugna.

Tard o d'hora, però, Itàlia haurà d'afrontar el dilema sobre el matrimoni igualitari, ja que en un futur aquest tema podria posar-li les coses difícils a l'hora de relacionar-se amb els seus veïns com a membre de la Unió Europea.

Si les tendències segueixen el ritme actual, Itàlia d'aquí uns anys serà menys religiosa i més oberta cap a la comunitat LGBTI del que ho és ara. Llavors serà un bon moment per replantejar una de les qüestions que actualment fan d'Itàlia un país normativament allunyat dels seus companys de viatge occidentals.

6 Bibliografia

- Agedo Nazionale (2019). *Statuto*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <http://www.agedonazionale.org/chi-siamo/statuto/>
- Amnistia Internacional (2019). *Diversidad afectivo-sexual*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/temas/diversidad-afectivo-sexual/>
- Arcigay (2019). *Who we are*. Itàlia. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.arcigay.it/en/chi-siamo/#.XPeWF4gzaUk>
- Arriola, J. (2013). El Constructivismo: su revolución “onto-epistemológica” en Relaciones Internacionales. *Revista Opiniao Filosófica*, vol. 4, nº 1, pp. 377-396.
- Associazione Nazionale Famiglie Numerose (2019). *La carta dei valori*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.famiglienumerose.org/la-carta-dei-valori/>
- Associazione Radicale Certi Diritti (2019). *Manifesto Fondativo*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.certidiritti.org/chi-siamo/manifesto-fondativo/>
- Barbé, E. (2007). *Relaciones internacionales*. Madrid: Tecnos.
- Central Intelligence Agency (2019). *The World Factbook: Italy*. Recuperat el 16 de juny de 2019 de <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/it.html>
- Centro de Investigaciones Sociológicas (2004). *Barómetro de junio*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de https://web.archive.org/web/20070705050155/http://www.felgt.org/_felgt/archivos/616_es_cis2568.pdf
- Checkel, J. (1998). Constructivism and Foreign Policy, a Smith, S., Hadfield, A. i Dunne, T., *Foreign Policy: Theories, Actors, Cases*. Oxford: Oxford University Press.
- Circolo di cultura omosessuale Mario Mieli (2019). *Statuto*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.mariomieli.net/il-circolo/statuto/>
- Citizen GO (2019). *Ideario de la Fundación CitizenGO*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.citizengo.org/es/node/369>

- Comitato difendiamo i nostri figli (2019). *Comitato*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.difendiamoinostrifigli.it/comitato/>
- Coordinadas Políticas (2016). *Percepciones sobre matrimonio igualitario: ¿Está Chile preparado?*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de http://pluralchile.org/wp-content/uploads/2016/06/COORDENADAS_JUNIO-2016.pdf
- Crop (2017). *Panorama*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://sondage.crop.ca/survey/start/CAWI/blogue/19-tabl-En.pdf>
- Del Arenal, C. i Sanahuja, J. A. (2015). *Teorías de las relaciones Internacionales*. Madrid: Tecnos.
- Equality Italia (2019). *Orientamento sessuale e identità di genere*. Itàlia. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.equalityitalia.it/orientamento-sessuale-e-identita-di-genere-area-tematica>
- Espinal, R. i Morgan, J. (2017) *Cultura política de la democracia en la República Dominicana y en las Américas, 2016/17*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de https://www.vanderbilt.edu/lapop/dr/AB2016-17_Dominican_Republic_Country_Report_W_12.11.17.pdf
- Essential Research (2015). *The Essential Report*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de https://essentialvision.com.au/documents/essential_report_150825.pdf
- Essential Research (2017). *The Essential Report*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de https://www.essentialvision.com.au/wp-content/uploads/2017/07/Essential-Report_170704.pdf
- Essential Research (2018). *The Essential Report*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de https://www.essentialvision.com.au/wp-content/uploads/2018/03/Essential-Report_130318.pdf
- European Commission (2006). *Eurobarometer 66*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de http://ec.europa.eu/commfrontoffice/publicopinion/archives/eb/eb66/eb66_highlights_en.pdf
- European Commission (2015). *Special Eurobarometer 437*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de http://equineteurope.org/IMG/pdf/ebs_437_en.pdf
- European Court of Human Rights (2015). *Case of Oliari and others v. Italy*. Recuperat el 16 de juny de 2019 de

[https://hudoc.echr.coe.int/eng#{"documentcollectionid2":\["GRANDCHAMBER","CHAMBER"\],"itemid":\["001-156265"\]}](https://hudoc.echr.coe.int/eng#{)

- Finnemore, M. i Sikkink, K. (1998). International Norm Dynamics and Political Change. *International Organization*, vol. 52, n°4, pp. 887-917.
- Forza Italia (2018). *Programa electoral de Forza Italia*. Itàlia. Recuperat el 8 de maig de 2019 de http://www.forza-italia.it/speciali/Programma_centrodestra_condiviso_10_PUNTI.pdf
- Fratelli d'Italia (2018). *Programa electoral de Fratelli d'Italia*. Itàlia. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.flipsnack.com/fratelliditalia/programma-in-sintesi.html>
- Galaxy research (2009). *Same Sex Marriage Report*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <http://www.australianmarriageequality.org/wp-content/uploads/2010/12/Full-Galaxy-Poll-Results-2009.pdf>
- Galaxy Research (2010). *Same-Sex Marriage Study*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <http://www.australianmarriageequality.org/wp-content/uploads/2010/12/Full-Galaxy-Poll-Results-2010.pdf>
- Galaxy research (2012). *Conscience Vote on SS-M*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <http://www.australianmarriageequality.org/wp-content/uploads/2012/09/GalaxyAug2012.pdf>
- Gallup (2016). *Colombia*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://es.scribd.com/document/317657179/0388-16000010-GALLUP-POLL-113>
- Gallup (2018). *Colombia*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://web.archive.org/web/20180612194746/http://www.elpais.com.co/especial/encuesta-gallup-124.pdf>
- Gay Center (2019). *Chi Siamo*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <http://www.gaycenter.it/chi%20siamo.asp>
- Generazione Famiglia (2019). *Chi siamo*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <http://www.generazionefamiglia.it/chi-siamo/>
- Human Rights Campaign (2019). *Mission Statement*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.hrc.org/hrc-story/mission-statement>
- Human Rights Watch (2019). *About*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.hrw.org/es/about>

- Ifop (2013). *Enquête sur la droitisation des opinions publiques européennes*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de https://www.ifop.com/wp-content/uploads/2018/03/2255-1-study_file.pdf
- ILGA (2016). *The personal and the political: attitudes to LGBTI people around the world*. Ginebra: ILGA. Recuperat el 8 de maig de 2019 de https://ilga.org/downloads/Ilga_Riwi_Attitudes_LGBTI_survey_Logo_personal_political.pdf
- ILGA-Europe (2014). *ILGA-Europe's key demands for the recognition of diverse families*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de https://www.ilga-europe.org/sites/default/files/Attachments/ilga-europes_policy_on_family_revised_2014_2.pdf
- International Organization for the Family (2019). *Mission*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://profam.org/mission/>
- Ipsos (2013). *Same-Sex Marriage*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://web.archive.org/web/20160314051755/http://www.ipsos-na.com/download/pr.aspx?id=12795>
- Kaldor, Mary. (2005). *La sociedad civil global. Una respuesta a la guerra*. Barcelona: Tusquets.
- Klotz, A. i Lynch, C. (2007). *Strategies for Research in Constructivist International Relations*. Nova York: M.E. Sharpe.
- Lega Nord (2018). *Programa electoral de la Lega Nord*. Itàlia. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.leganord.org/programma-politiche>
- Liberi e Uguali (2018). *Programa electoral de Liberi e Uguali*. Itàlia. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <http://liberieuguali.it/programma/#diritti>
- Lodola, G. i Corral, M. (2010). *Support for Same-Sex Marriage in Latin America*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.vanderbilt.edu/lapop/insights/I0844.enrevised.pdf>
- Movimento 5 Stelle (2018). *Programa electoral del Movimento 5 Stelle*. Itàlia. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.movimento5stelle.it/programma/index.html>
- Nordiskt institut för kunskap om kön (2009). *Regnbågsfamiljers ställning i Norden*. Oslo: Representralen, Universitetet i Oslo. Recuperat el 8 de maig de 2019 de https://web.archive.org/web/20180131000118/http://www.nikk.no/wp-content/uploads/NIKKpub2009_familiepolitik_Regnbagsfamiljer.pdf

- Notizie Provita (2019). *Missione*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.notizieprovita.it/missione/>
- Partito Democratico (2018). *Programa electoral del Partito Democratico*. Itàlia. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.partitodemocratico.it/gCloud-dispatcher/1feee884-082e-11e8-b80e-90e2ba021638>
- Pew Research Center (2014). *Chapter 5: Social Attitudes*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.pewforum.org/2014/11/13/chapter-5-social-attitudes/>
- Pew Research Center (2018). *Religion and society*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.pewforum.org/2018/05/29/religion-and-society/>
- Pew Research Center (2019). *Attitudes on Same-Sex Marriage*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.pewforum.org/fact-sheet/changing-attitudes-on-gay-marriage/>
- Più Europa (2018). *Programa electoral de Più Europa*. Itàlia. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://piueuropa.eu/programma/>
- Potere al popolo (2018). *Programa electoral de Potere al popolo*. Itàlia. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://poterealpopolo.org/potere-al-popolo/programma/>
- Price, R. i Reus-Smit, C. (1998). Dangerous Liaisons? Critical International Theory and Constructivism, *European Journal of International Relations*, vol. 4, n°3.
- Religious tolerance (2002). *Same-sex marriage. Canadian public opinion polls 1996 to 2002*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de https://www.religioustolerance.org/hom_marz.htm
- Religious tolerance (2015). *Same-sex marriage in Canada. Public opinion polls: 2006 until now*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.religioustolerance.org/homssmpoll06.htm>
- Research New Zealand (2011). *Same Sex Marriages*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://web.archive.org/web/20150210113101/http://researchnz.com/pdf/Media%20Releases/RNZ%20Media%20Release%20-%202011-07-12%20Same%20sex%20marriages.pdf>

- Riferimento italiano di islamologia e spiritualità islàmica (2015). *Il matrimonio nell'Islam*. Recuperat el 16 de juny de 2019 de <https://www.islamitalia.it/religione/matrimonio.html>
- Roy Morgan (2016). *Large majority of Australians (76%) in favour of allowing gay marriage*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <http://www.roymorgan.com/findings/6707-australian-views-on-gay-marriage-february-march-2016-201607191635>
- Ruggie, J.G. (1998). What Makes the World Hang Together? Neo-Utilitarianism and the Social Constructivist Challenge. *International Organization*, vol. 52, n° 4, pp. 855-885.
- Sánchez, L. E. (2010). *Constructivismo: de clasificaciones y categorías*. II Jornadas de Relaciones Internacionales. Facultad Latinoamericana de Ciencias Sociales.
- Schubert and Canberra, M. (2007). *Public backs gay unions, equality*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://www.theage.com.au/national/public-backs-gay-unions-equality-20070621-ge56fu.html>
- Testigos de Jehová (2019). *¿Qué dice la Biblia acerca de los matrimonios del mismo sexo?*. Recuperat el 16 de juny de 2019 de [https://www.jw.org/es/enseñanzas-b%C3%ADblicas/preguntas/matrimonios-del-mismo-sexo/#?insight\[search_id\]=1553d70a-2833-40c3-8f7e-587026e123a8&insight\[search_result_index\]=4](https://www.jw.org/es/enseñanzas-b%C3%ADblicas/preguntas/matrimonios-del-mismo-sexo/#?insight[search_id]=1553d70a-2833-40c3-8f7e-587026e123a8&insight[search_result_index]=4)
- The Other Foundation (2016) *Progressive prudes*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de http://theotherfoundation.org/wp-content/uploads/2016/09/ProgPrudes_Report_d5.pdf
- United Families International (2019). *Mission*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de <https://unitedfamilies.org/about-ufi/mission/>
- Vaticà (2004). *Compendio de la doctrina social de la Iglesia*. Recuperat el 16 de juny de 2019 de http://www.vatican.va/roman_curia/pontifical_councils/justpeace/documents/rc_pc_justpeace_doc_20060526_compendio-dott-soc_sp.html#E1%20sacramento%20del%20matrimonio
- Vitelli, M. (2014). Veinte años de constructivismo en Relaciones Internacionales. Del debate metateórico al desarrollo de investigaciones

empíricas. Una perspectiva sin un marco de política exterior. *Revista POSTData*, vol. 19, nº 1, pp. 129-162.

- Wendt, A. (1992). Anarchy is What States Make of It: The Social Construction of Power Politics. *International Organization*, vol. 46, nº 2, pp. 391-425.
- Wendt, A. (1999). *Social Theory of International Politics*. Cambridge: Cambridge University Press.
- YouGov (2013). *YouGov / EMEA Surveu Results*. Recuperat el 8 de maig de 2019 de https://web.archive.org/web/20160115130719/http://d25d2506sfb94s.cloudfront.net/cumulus_uploads/document/ak4r6iaz4u/YG-Archive-results-December-EuroTrack.pdf

7 Annexos

7.1 Actors amb poder de decisió a Itàlia o actors que parlen sobre el matrimoni igualitari a Itàlia

Partits polítics

Nom	Posició que sosté	Enllaços
Partito Democratico	Va ser el partit que va aprovar la unió civil. Al programa electoral no tenen inclòs el matrimoni igualitari. Entenem que tampoc no hi votarien en contra però.	https://www.partitodemocratico.it/approfondimenti/legge-unioni-civili-cosa-decreti-attuativi/ http://espresso.repubblica.it/attualita/2018/02/05/news/e-dal-programma-pd-spariscono-le-nozze-gay-1.317926 https://www.partitodemocratico.it/gCloud-dispatcher/1feee884-082e-11e8-b80e-90e2ba021638
Movimento 5 Stelle	Han mostrat opinions favorables a l'avançament dels drets de la comunitat LGBT, inclosa l'adopció del fill de la parella, però al programa no hi ha rastre de cap punt que afavoreixi al moviment, per tant si es presentés una llei de matrimoni no se sap què farien. Tot i així, van retirar el suport a la llei d'unió civil.	https://www.gay.it/attualita/news/movimento-5-stelle-diritti-lgbt https://www.ilfattoquotidiano.it/2017/09/25/italia-5-stelle-tra-gli-stand-anche-lo-striscione-per-i-diritti-gay-se-m5s-al-governo-si-approvera-la-stepchild-adoption/3874817/ https://www.movimento5stelle.it/programma/index.html
Legia Nord	Partit d'extrema dreta a favor de la família tradicional i en contra del	https://www.youtube.com/watch?v=OJyZewNaA5o https://www.leganord.org/programma-politiche

	matrimoni igualitari.	
Forza Italia	Partit de dreta que està en contra del matrimoni igualitari. Falta de punts al programa.	https://www.facebook.com/ForzaItaliaUfficiale/photos/no-ai-matrimoni-gay-la-posizione-ufficiale-di-forza-italiadurante-la-riunione-de/630560783752819/ http://www.forza-italia.it/speciali/Programma_centrodestra_condiviso_10_PUNTI.pdf https://www.gay.it/attualita/news/stefania-prestigiacom-forza-italia-matrimoni-gay
Fratelli d'Italia	Partit de d'ultradreta en contra del matrimoni igualitari. Va oposar-se a la llei de les unions civils	https://www.fratelli-italia.it/2015/05/26/unioni-civili-meloni-no-a-matrimonio-tra-persone-stesso-sesso-e-adozioni-gay/ https://www.fratelli-italia.it/tag/unioni-civili/
Liberi e Uguali	Partit d'esquerra que aposta pel matrimoni, i ho inclou al programa.	http://www.gaypost.it/elezioni-liberi-uguali-programma-diritti-gay https://www.gay.it/attualita/news/pietro-grasso-liberi-e-uguali http://liberieuguali.it/programma/#diritti
Più Europa	Partit d'esquerra que aposta pel matrimoni, i ho inclou al programa.	https://piueuropa.eu/programma/# http://www.gaypost.it/elezioni-2018-programma-piu-europa-diritti-lgbt
Potere al popolo	Partit d'esquerra que aposta pel matrimoni, i ho inclou al programa.	http://www.gaypost.it/elezioni-2018-programma-potere-al-popolo-diritti https://www.gay.it/attualita/news/potere-al-popolo-diritti-lgbt https://poterealpopolo.org/potere-al-popolo/programma/

Religions

Nom	Posició	Enllaços
Església catòlica italiana	No està a favor del matrimoni igualitari	http://www.incontri-eicp.it/ieicp/wp-content/uploads/2015/01/Quaderno-nr-4-IEICP-unioni-omosessuali-matrimonio-famiglia-12-12-2013.pdf https://www.hrc.org/resources/stances-of-faiths-on-lgbt-issues-roman-catholic-church https://www.ilfattoquotidiano.it/2017/08/25/coppie-gay-lapertura-dei-valdesi-non-scuotera-la-chiesa-cattolica-dai-teologi-papa-francesco-tutti-no-agli-omosessuali/3817091/
Església metodista i valdiana italiana	Ha reconegut les unions civils, no el matrimoni	https://www.chiesavaldese.org/aria cms.php?page=235 https://www.thelocal.it/20170826/italian-protestant-church-says-i-do-to-gay-blessings https://www.ilfattoquotidiano.it/in-edicola/articoli/2017/08/24/il-sinodo-valdese-apre-su-eutanasia-e-coppie-gay/3813501/ http://www.ilgiornale.it/news/cronache/coppie-gay-chiesa-valdese-italiana-apre-unioni-omosessuali-1432977.html
Església luterana evangèlica italiana	Ha reconegut les unions civils, no el matrimoni	https://www.chiesaluterana.it/sinodi/sinodo-della-chiesa-evangelica-luterana-in-italia-via-libera-alla-benedizione-di-persone-etero-ed-omosessuali-in-varie-forme-di-comunione-di-vita/

Associacions a favor del matrimoni igualitari

Nom	Posició	Enllaços
Arcigay	A favor del matrimoni	https://www.arcigay.it/en/chi-siamo/#VISION
Equality Italia	A favor del matrimoni	https://www.equalityitalia.it/orientamento-sessuale-e-identita-di-genere-area-tematica
International Lesbian and Gay Association (ILGA)	A favor del matrimoni. Aquesta associació compta amb diverses branques regionals, entre elles ILGA Europe.	https://www.ilga-europe.org/what-we-do/our-advocacy-work/family https://rainbow-europe.org/#8640/0/0
Human Rights Campaign	Associació LGBT americana que busca la igualtat de drets en tots els àmbits. Tot i ser americana, també s'interessa per la situació a altres països.	https://www.hrc.org/hrc-story/mission-statement
Gay center	Centre per a persones LGBT situat a Roma. És segurament el centre més important de Roma. Hi col·laboren associacions com	http://www.gaycenter.it/chi%20siamo.asp

	Arcigay, que estan plenament a favor del matrimoni.	
Amnistia Internacional	Organització internacional que lluita pel dret a matrimoni a tots els països.	https://www.es.amnesty.org/en-que-estamos/temas/diversidad-afectivo-sexual/
Human Rights Watch	Organització internacional que lluita pel dret a matrimoni a tots els països.	https://www.hrw.org/es/news/2016/05/12/italia-autoriza-la-union-civil-de-personas-del-mismo-sexo https://www.hrw.org/es/about
Associació AGEDO	Associació de pares, mares, familiars i amics d'homosexuals. Compromesa amb la igualtat de drets, entre els quals s'inclou el matrimoni.	http://www.agedonazionale.org/chi-siamo/statuto/
Associazione Radicale Certi Diritti	Associació del partit radical italià compromesa amb els drets de la comunitat LGBT.	https://www.certidiritti.org/chi-siamo/manifesto-fondativo/ https://www.certidiritti.org/chi-siamo/lassociazione/
Circolo di cultura omosessuale Mario Mieli	Associació compromesa amb els drets de la comunitat LGBT.	https://www.mariomieli.net/il-circolo/statuto/

Associacions en contra del matrimoni igualitari

Nom	Posició	Enllaços
Associazione Nazionale Famiglie Numerose	En contra del matrimoni igualitari, ja que defineixen el matrimoni com a unió entre un home i una dona.	https://www.famiglienumerose.org/la-carta-dei-valori/
International Organization for the Family	En contra del matrimoni igualitari, a finals de març faran el 13è congrés internacional de famílies a Verona.	https://profam.org/mission/ https://wcfverona.org
Notizie Provita	En contra del matrimoni igualitari, ja que defineixen el matrimoni com a unió entre un home i una dona.	https://www.notizieprovita.it/missione/
Generazione Famiglia	En contra del matrimoni igualitari, ja que defineixen el matrimoni com a unió entre un home i una dona.	http://www.generazionefamiglia.it/chi-siamo/
Comitato difendiamo i nostri figli	En contra del matrimoni igualitari, ja que defineixen el matrimoni com a unió entre un home i una dona.	https://www.difendiamoinostrifigli.it/comitato/
Citizen Go	En contra del matrimoni igualitari, ja que defineixen el matrimoni com a unió entre un home i una dona.	https://www.citizenngo.org/en/ideology-citizenngo-foundation
United Families International	En contra del matrimoni igualitari, ja que defineixen el matrimoni com a unió entre un home i una dona.	https://unitedfamilies.org/about-ufi/mission/

7.2 Llistat de països que han aprovat el matrimoni igualitari.

País	UE	Data d'aprovació	Enllaços
Països Baixos	Sí	1 d'abril de 2001	https://www.government.nl/topics/family-law/same-sex-marriage
Bèlgica	Sí	1 de juny de 2003	https://diplomatie.belgium.be/en/services/services_a_broad/registry/marriage
Espanya	Sí	3 de juliol de 2005	https://www.boe.es/eli/es/l/2005/07/01/13/dof/cat/pdf
Canadà	No	20 de juliol de 2005	https://laws-lois.justice.gc.ca/eng/acts/c-31.5/page-1.html
Sudàfrica	No	30 de novembre de 2006	https://www.gov.za/sites/default/files/gcis_document/201409/b26-060.pdf

Noruega	No	1 de gener de 2009	https://www.regjeringen.no/en/dokumenter/the-marriage-act/id448401/
Suècia	Sí	1 de maig de 2009	https://sweden.se/society/working-for-a-gay-and-equal-sweden/
Portugal	Sí	5 de juny de 2010	https://dre.pt/application/dir/pdf1sdip/2010/05/10500/0185301853.pdf
Islàndia	No	27 de juny de 2010	https://www.althingi.is/altext/138/s/0836.html
Argentina	No	22 de juliol de 2010	https://www.argentina.gob.ar/normativa/nacional/ley-26618-169608/texto
Dinamarca	Sí	15 de juny de 2012	https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=140525
Brasil	No	16 de maig de 2013	http://blogs.tn.com.ar/todxs/files/2013/05/CNJ.pdf
França	Sí	18 de maig de 2013	https://www.legifrance.gouv.fr/affichTexte.do?cidTexte=JORFTEXT000027414540
Uruguai	No	5 d'agost de 2013	https://legislativo.parlamento.gub.uy/temporales/ley-temp1073090.htm
Nova Zelanda	No	19 d'agost de 2013	http://www.legislation.govt.nz/act/public/2013/0020/latest/whole.html#DLM4505003
Luxemburg	Sí	1 de gener de 2015	http://legilux.public.lu/eli/etat/leg/loi/2014/07/04/n1/jo
Estats Units	No	26 de juny de 2015	https://www.supremecourt.gov/opinions/14pdf/14-556_3204.pdf
Irlanda	Sí	16 de novembre de 2015	https://data.oireachtas.ie/ie/oireachtas/act/2015/35/eng/enacted/a3515.pdf
Colòmbia	No	28 d'abril de 2016	http://www.corteconstitucional.gov.co/relatoria/2016/SU214-16.htm
Finlàndia	Sí	1 de març de 2017	https://oikeusministerio.fi/en/article/-/asset_publisher/avioliittolain-muutoksen-myotamyos-muita-lainmuutoksia http://finlex.fi/sv/laki/alkup/2016/20160249
Malta	Sí	1 de setembre de 2017	http://www.justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=28609&l=1 http://justiceservices.gov.mt/DownloadDocument.aspx?app=lp&itemid=28624&l=1
Alemanya	Sí	1 d'octubre de 2017	https://www.bgbl.de/xaver/bgbl/start.xav?startbk=Bundesanzeiger_BGBI&jumpTo=bgbl117s2787.pdf#_bgbl_%2F%2F*%5B%40attr_id%3D%27bgbl117s2787.pdf%27%5D_1554150611093
Austràlia	No	9 de desembre de 2017	https://www.legislation.gov.au/Details/C2018C00423
Àustria	Sí	1 de gener de 2019	https://www.vfgh.gv.at/medien/Ehe_fuer_gleichgeschlechtliche_Paare.en.php

El Regne Unit no el té aprovat a escala nacional. Des de 2014 és legal a Anglaterra, Gal·les i Escòcia, però no a Irlanda del Nord.

A Mèxic el matrimoni és legal a 14 de les 32 entitats federatives. Una proposta d'aprovar-lo a nivell nacional va ser denegada, ja que un jutge va dictar que cada entitat federativa ho havia de decidir de manera independent.